

Резервът - втората кариера на професионалиста

или

без „Сбогом на оръжията“!

С тази максима се запознах когато България се присъедини към НАТО. Работата ми като контрактор в международни военни компании в Ирак и Кюрдистан през 2004 и в Ирак през 2008/9 сред бивши военни от американската и британската армии потвърдиха правотата ѝ. Времето доказа, че българските професионалисти от армията и полицията, разделили се със строя и униформата, с нищо не отстъпват на колегите си от армиите на НАТО в охраната на обектите и на ВИП-персоните, патрулирането и в ескорта по пътищата на Ирак и Афганистан, а американската армия им повери охраната на базите си в Ирак. Някои дори бяха изпратени като инструктори в Кампала, столицата на Уганда, да подготвят охранители за Ирак.

И така,

Какво е това „контрактор“?

Значението на думата идва от „contract“ – договор. Спецификата на работата на международните военни частни компании изисква наличието на стриктни договорни отношения между работодателя и изпълнителя в опасните зони на военни конфликти. Наред с високите професионални изисквания перфектното знание на английски език и уменията за комуникиране с мултинационалния състав на международните военни частни компании са задължителни. Дисциплината е безкомпромисна – всяко отстъпление от заповедта гарантира необмисленото излагане на целия екип на смъртна опасност, която дебне отвсякъде. Затова и умението да се работи в екип е равнопоставено на горните три изисквания. Така че в международните военни частни компании не намират място нито рамбовци, нито връзкари. Обстановката е такава, че те просто нямат шанс да просъществуват!

Кои са те – българските контрактори?

Преди всичко това са участници, преминали в резерва, от мироопазващите мисии в Босна и Косово, от батальоните в Ирак и взводовете и ротите в Афганистан. Срещат се и ветерани от батальона в Камбоджа. Немалко са и резервистите – полицейски наблюдатели, участвали в Камбоджа, Ангола, Босна, Косово и Грузия. От поделенията на Българската Армия процентно най-голямо е участието, естествено, на резервисти от 64 Сремска

бригада – Карлово, 68 бригада Специални сили – Пловдив, 5 Шипченска бригада – Плевен, както и от останалите подразделения.

За изминалите години на участие в работата на международните военни частни компании в Ирак и Афганистан като обща черта на българските контрактори може да бъде посочен високия им професионализъм. За това говори факта, че на фона на многобройните жертви.

До днес няма загинал нито един български контрактор!

И този път предизвикателството не беше малко;

Южен Афганистан... Обучение за водачи на кучета за откриване на експлозиви в базата на летището в Кандахар – най-голямата база на НАТО в страната ... Патрули в състава на канадската армия из пустинята Регистан в непосредствена близост с границата на Пакистан....

Такава беше първоначалната информация, с която десетина български контрактори, разделени на две групи, отлетяха в направление София-Иstanbul-Дубай-Кандахар. Проблемите започнаха още от Терминал 2 на летището – никой не знаеше, че задължителните за Афганистан визи вече са отпаднали за гражданите от страните-членки на НАТО.

Огромната

База на летището в Кандахар

неминуемо впечатлява с големите жеги, мащабите си и с униформите на войните от десетки страни. В близост до една от централните булеварди на базата, напomniaща на американската база около летището в Балад, Централен Ирак, или пък базата „Бондстейл” в Косово, се вее и българския трибагреник. Ежедневието и нощите в базата Кандахар с размерите и числеността на среден средностически български град често се накъсва от ракетите и мините, с които талибаните обстрелват базата и някак си неусетно се свиква с тях.... до момента, когато мина се взриви непосредствено до питомника с кучетата и разруши водопровода. Така в големите горещини пред фасадата на фирмата, към която работехме, се появи и езеро за няколко дни.

Обучението на кучетата се води в обстановка, максимално приближена до реалната – целта на непрекъсващите тренировки е те да са в състояние да откриват заложените експлозиви въпреки стрелбата, 40 градусовите горещини и проникващия навсякъде кварцов прах.

Сертификацията е завършека на тренировъчния процес. Извършва се от представители на канадската армия, които проверяват на практика способностите на кучетата да откриват замаскираните експлозиви, както и уменията на водачите им да ръководят действията им и да комуникират с останалите участници в състава на патрула.

Успешното завършване на сертификацията се отпразнува шумно, по американски – с як купон с барбекю, хард рок и много бира, която обаче е безалкохолна.

Следва

Получаването на карабините М - 4 и пистолетите Глок - 19

и на униформите на канадската армия. След което с нощен полет на хеликоптер или в състава на един от конвоите, а най-често и двете – с полет до някоя база, а след това с конвой – българските контрактори с кучетата си се добират до определената им база. Заедно с канадските сапъори те са първите в патрулите по каменистите пътища между кишлаците /селцата в планините/ или сред пустинята. Не са рядкост случаите, когато патрулите са от 10 до 12 часа, или са в продължение на дни – от една точка до друга. Нощта се прекарва на открито с необходимите мерки за сигурност, и на сутринта се продължава към следващата указана точка. Грижата за кучето винаги е на първо място и раницата на водача на кучето лесно може да бъде разпозната по огромния брой бутилки с вода сред общия багаж на патрула. Обезводняването е недопустимо, защото кучето губи работните си качества и патрула става лесна жертва на многобройните импровизирани взривни устройства, замаскирано разположени около пътищата и сполучливо определени от американските специалисти по антитероризъм като

Артилерията на талибаните,

така че място за грешки и за компромиси просто няма!

Връзката често пъти е невъзможна – в планините и в пустинята на размирната провинция Кандахар не навсякъде има покритие. Топлата храна е разкош, който може да бъде срещнат само в базите. Душовете с топла вода и залите за фитнес – също. Хигиената се поддържа с така наречения “Combat shower” – Боен душ.

„Рецептата“ ми я разкри южноафриканския контрактор Френк. Оставят се на открито преди излизането в патрул няколко големи бутилки с вода. След завръщането водата е достатъчно гореща за къпане. Заливаш се и обилно се насапуниш. След това с останалата вода бързо /и колкото можеш/ се изплакваш. И никога да не забравяш, че трябва да останеш вода и за другите....

о.р. полковник Иван ЙОНЧЕВ

Съюз на офицерите от резерва „Атлантик”